

زانکوی به فلسفه هزاره‌زار.. نازاد ح‌م

دستپیک: غ‌درکردن له فلسفه

ب‌رت‌سک‌کردن‌وی بازن‌ی بیر‌کردن‌وی فلسفه‌فی له زانک غ‌درک‌ک
له فلسفه‌ف د‌ک‌رت، ک د‌ش‌ین زانک، م‌ب‌ستمان مام‌ستا و
خو‌ندکاری زانک‌ی، ک ه‌ردوو پ‌ک‌و له ئ‌ستادا ئ‌و غ‌در له
فلسفه‌ف د‌کن. ناشک‌م‌ندیش به زانک، یان ن‌و‌ندی ئ‌کاد‌می،
غ‌در له فلسفه‌ف بکات. به گشتی غ‌در ه‌و و به‌ش‌کیش له خراپ‌
و قس‌کردنیش له بار‌ی‌و د‌چ‌ت‌خان‌ی فلسفه‌فی و‌شت‌و. وات له
ک‌تاییدا ئ‌و‌ی غ‌درمان به شر‌ف‌د‌کات ه‌ر خودی فلسفه‌فی. ئ‌ی
باش فلسفه‌ف د‌ب‌ت‌چ‌ن قس له و غ‌در بکات له خ‌ی د‌ک‌رت؟
فلسفه‌ف به‌خ‌ی د‌ر غ‌در، ک‌چی د‌بینین به ناشکرا له زانک‌کانی
ه‌ر‌مدا غ‌دریل‌د‌ک‌رت. باش به ئ‌م غ‌در له فلسفه‌ف د‌ک‌رت؟
ئ‌م پرسیار تا ئ‌نداز‌ی‌کی ز‌ر گ‌رنگ‌ترین پرسیار ئ‌م نویسن‌
کورت‌ی و ه‌و‌نی نویسن‌ک‌ش. ب‌س‌ی غ‌در ناه‌مواری د‌ن‌ت و
شک‌م‌ندیش ت‌ک‌د‌ات. ب‌کورتی له‌ب‌ر ئ‌و غ‌دری له زانک‌کانی
ه‌ر‌م له فلسفه‌ف د‌ک‌رت، فلسفه‌ف ج‌پ‌ی له‌ر. ه‌ر ئ‌و‌ش، ک
نا‌ح‌زانی فلسفه‌ف د‌یخوازن. ئ‌و د‌م‌ش غ‌در له فلسفه‌ف د‌ک‌رت
پرسیار فلسفه‌فی، ک ک‌کی فلسفه‌ف پ‌ک‌د‌ن‌ت، س‌ریل‌د‌ش‌و‌ت.
ئ‌و فلسفه‌فی‌ما نا به واتای پرسیار د‌د‌ات، وا له پرسیار د‌کات
له ب‌رت‌س‌کی د‌ربازیب‌ت. فلسفه‌ف ئ‌م د‌کات، چونک شو‌نی
به‌ره‌م‌ن‌انی ه‌ز. به‌ی و‌ش‌دانی ئ‌م نویسن‌ به‌ج‌ر‌ک
نا‌قارو‌رد‌گ‌رت، ک زانک‌ی به فلسفه‌ف زانک‌ی‌کی هزاره‌زار. له‌ر
به‌گشتی قس له زانک د‌ک‌رت و جار‌ج‌ر‌ش قس‌کردن‌ک به د‌زی زانک
له ن‌و‌ندی ئ‌کاد‌می کوردی تایب‌ت‌ک‌رت. له‌ب‌ر‌ئ‌و س‌رنجد‌خ‌ین
س‌ر زانک و فلسفه‌ف، چونک فلسفه‌ف له زانک‌دا واد‌کات
خو‌ندکاران ئ‌امراز‌گ‌لی جی‌اواز به گ‌یشتن به دید و
ت‌وانین‌کانیان به‌کار‌ب‌رن و ر‌ب‌بین له ب‌رین‌کردن و
به‌ج‌نای‌تیک‌ردنی بیر‌کردن‌و‌کانیان و خ‌شیان له‌س‌ر ا‌ف‌کردن و
نامان‌جی ت‌کم و فر‌ه‌ند ا‌ب‌ن.

ه‌ر له‌ر‌دا د‌پرسین: ئ‌م‌ پ‌ر‌ژ‌ی فلسفه‌فیمان ه‌ی؟ ئ‌نگ زانک
دروست‌ک‌ری پ‌ر‌ژ‌ فلسفه‌فی‌کان ب‌ت و بشکار‌ت د‌ست‌ب‌ز‌ری
روونا‌ک‌یری له ک‌م‌گ‌دا دروست‌کات، له زانک ناتوان‌ت بمان‌کات

فایله سوف. بایه لهر دا دکرته پرسیارک وووې خولنډری ئم
نوسیند بکینډو: چن دبین فایله سوف؟ بایه واده م، چونک
باو م بویه زانک ئو کار ناکات. زانک کارگي بره مه نانی
فایله سوف نیی. بوون فایله سوف پرسمایه کی ئا ز و دژواری هزری
و تمان نیی و دز و ه لوم رجی خی هی. لهر رنډو ئم نوسیند
باو ی بویه، ک ک شای فله فی زانک کمان ته نها ک شای خودی
زانک کان نیی، ته نها به خو نندی باو گر در او نیی. ک شای
فله فی ک شای ه موان، به تاک و کم مگ و. ئم ک شای ته نها
پیو ندی به کردن وای به شی فله ف و داخستنی ئم به شو نیی له
زانک کان. ک شاک پیو ندی به نیی تی مام و ی له گ فله ف
وک بوارک له بیر کردن و تمان، به چ نیی تی دیال کردن
له گ کولتووری د رکی و کران و له بر د م شارستانه ک نیترا.

خواستنی فـلـسـفـه خواستـکی کـسی نیـه، خواستـه بـه پـرـدان بـه
دـرکـوتـن و بـاـخـسـتنی بـیـرکـردنـه و تـاـاـمانی فـلـسـفی لـه نـهـوـندی
ئـکـادـمـیدـا. ئـمـه وادـکـات فـلـسـفـه بـکارـت هـزـر و هـشـیـاری تـازـه لـه
نـهـوـندی ئـکـادـمی و کـمـمـگـدا بـاوبـکـاتـه و. ئـمـه بـهـشـه هـزـریـه، کـه
وویـهـکی شـارـسـتـانی و عـقـهـی گـشت نـهـتـه و کـمـمـگـه یـکـ نـیـشـانـدهـدات،
کـه دـهـتـه ناو زانکـه و وادـکـات مـامـسـتا و خوـندـکار خـیاـن لـه قـرـه
بـا بـتـگـلی فرـئاـستـه و نـخـمـیو و سـیـروسـمـر بـدن و دـرـفـتی
تـگـیـشتن لـه بوونی مـرـفـه و وانینی ئـمـه مـرـفـه بـگـنـن. ئـمـه شـه بـه ئـمـه
چـرکـسـاتـی کـمـمـگـه یـه ئـمـه پـهـوـیـسـتـه. کـه وـاتـه بـه ئـهـوـی کـتـای بـه
غـهـدرکـردن لـه فـلـسـفـه لـه زانکـه بـهـنـرـت، دـهـتـه زانکـه بـهـتـه شوـنـک
بـه دـروـسـتـکردنی وناکـبـیری فـلـسـفی. ئـمـه روناکـبـیری فـلـسـفی بـه
ناکـرـت تـنـیا خـی لـه ناو زانستـه مـرـیـه کـمـمـه یـه تـیـه کـانـدا
قـهـتـسـبکـات و دـهـزی زانکـه شـه واپـهـوـیـسـتـد کـات فـلـسـفـه پـهـلـبـهـا و تـرـه بـهـر و
بـهـشـه کـانی کـه لـه زانستـه سـروـوشـتـیـه کـان (پـزـیـشـکی، فـیـزیک، بـایـهـلـه،
مـاتـمـاتیک، کـمـمـلـه، فـلـه کـناسی، فـلـسـفی کـوانتـم، ئـهـوـوری،
جـوگـرافـیا، جـیـهـلـجـی، کـیمـیا و ...) و لـهـوـشـه و بـهـر و فـلـسـفـه
جـهـندـه، فـمـینـیزم، ژینـگ و یاسا و جـوانـیناسی و ...

لَو سَنَگَ یَشَو و ئَو دَو دَوین، هَرکَ فَلَـسَفَه ها تَنـا و زانکَ و
دَکارَت بَبَتَه پلاتفَرمـک ب گَشـپَدانی ئَکادِمی (سَنَتـری
پَرپَدانی هزری ئَکادِمی) ل زانکَ. لَو گای ئَو و نَو نَدَشَو
دَکَرـت گَشـبَدَرَت ب چـنـد لایـنـک: دَروسـتـکردنی
داتا باسـک (کَتَبـخا نـیـکی ئَکـتـری نی) تـایـبـت ب هزری جیهانی،
هاوچـرـخـکردنی ئَاسـتـکانی و انـوتـنـو، بـنـمادانان ب بـها
ئَکادِمیـکان، و تـنـو و بابـتی بـرـکـردنـو و خـنـی، بـرـکـردنـو و
لـژیکـی، بـرـکـردنـو و گوما ناوی و بـرـکـردنـو و دا هـنـانی،

دروستکردنی نه وو. ندکی هزری به افه کردن و دیالگی مملاندگان، میوانداریکردنی بیرم ند و روناکبیر نهود و تیهگان و سازکردنی که نفرانس و مزگردی هزری گلوبا. هموو نهوانش پهویستی به مامستا و خوندکاری زمانزان و هزرکراو و ناشنا به تازگه رییهگان. لهرو و غدر له فلهسهفه له زانکه وو له ناوابوون دهنت.

هتیبوونی زانکه

فلهسهفه دایکی زانینهگان له زانکه، کهواته زانکه به فلهسهفه هتیوه (بی دایکه) و پهیوه ندی نهوان فلهسهفه و زانکهش و پهیوه ندی نهوان دایک و خزان وایه. چهوسانهوی دایک به مانای چهوسانهوی گشت خزانکه دهت و هتیبوونی زانکهش تهها به هی به شوینکردنی فلهسهفه و سهینهوی له نندشهی زانینی نهکادمیدا دهت. فلهسهفه له زانکه، فربهوون به گشت پسپه رییهگان دهت و واش له زانین دهکات بیریکا تهوه. بهم جهره، فلهسهفه، که دهکوت ته ناو زانکه وو له ژیک و رهوشت شانبهسانی بوونناسی و بیرکاری لهکده تانه و پهکترتاوده دهن.

له نهو ندی نهکادمیدا، که فلهسهفه ووند بهت خزان نهکادمی داد مهت. نهمانی فلهسهفه له زانکه نهمانی دایکه. کاتهک زانکه فلهسهفه دهخاته دهرهوی خهی، بهوه زانکه هتیوه دهت. هتیبوونی زانکه گهره بوونی ته به به دایک (سهرپه رشتیار)، نهو دایکهی شتی فهردهکات. هرهوهک مردنی دایک، که به کهسی تر جهگایپه نابتهوه، فلهسهفه له زانکه، که نهما زانینی تر جهگای ناگرتهوه، چونکه توانای فلهسهفه یان نییه و تامی فلهسهفهش نادهن. ناوی فلهسهفهش له زمانهگاندا (به نمون له فره نسی، ووسی، عهره بی...و) مهیه، نهما نیشانه په لسه ره هزی به ره مه نانه له فلهسهفه دا و ههستی دایک بوونه کهشی. له بهر نهوه فلهسهفه وادهکات لهو زانینه بکهینهوه زانکه دهماندهت.

فلهسهفه گهه که، به زده

فلهسهفه په یگیریه (به دواچوونه) به شتهک، که ههشته نییه، نیمانه، نهها تهو ته دی. شتهک جاره لهر نییه، لهوه یه. لهر نییه و دهچین به نهوه تا بیده زینهوه. فلهسهفه تهقه لایه که به ده زینهوه، نهماش به وواتا یه دهت، که فلهسهفه گهه ان به دوا ی شتهکی بز و وون دا. چه فلهسهفه به و ونبوه دهگات؟ نه بته به گهه ان و پشکنین، که دواتر به ده زینهوه که تایدته. هرهوهها به پرسیار و لهپهچینهوه له

گشت شتکان. لـ بـرئـو کـا تـک فـلـسـفـه دـپـرسـت تـنـیـایـی جـیـه ئـمـ بـ ئـو دـکـات تـا لـ سـراغـی وـمـامـکـدا بـت بـ چـمـکی تـنـیـایـی. کـوتـنـ سـراغـی شـتـک هـوـدـانـ بـ پـیدا کـردنـی ئـو شـتـ، دـزینـو و بـدواگـان بـ ئـو شـتـ. فـلـسـفـه کـا تـک دـپـرسـت بـ دـبـت وـشـت هـبـت دـخـوازـت بـدوای وـمـامـکـدا وـبـت بـ ئـمـ پـرسـیار. ئـامـرازی سـرـکـی لـم گـان و سـراغـیـسـینـش بـیـر کـردنـو یـ. ئـم شـوازـش لـ بـیـر کـردنـو بـ زانکـ گـرنـگ و پـویـستی مـمـسـتا و خـوـنـد کـار لـ یـکـکـا تـدا.

وـمـای ئـو، لـ ناو فـلـسـفـه دـا وـبـوونـک بـوونـی هـ یـ. راسـتـ وـبـوون سـرگـردانـیـ، لـ گـانـیش بـدوای ئـو ی وونـ. دیار دوا ی پـرسـی گـشـت گـانـکـیش کـرد ی دـزینـو لـ دایکـد بـت. واتـ ئـو دـدـزینـو، لـ مان بـزربوو، کـ وـبـوون بـدواید. کـا تـک وـبـد بـین بـدوای شـتـکـدا، ئـم بـو مانا یـش دـت، بـدوای وـمـام، کـ چـار سـر، دـگـانـیـن. وـمـام، چـار سـر، ئـو شـتـ یـ لـ مان وونـبوو و بـدـزینـو وـشـی ئـدی فـلـسـفـه ئـرامـد بـت و ئـو دـکـات زـدی کـا تـی خـی.

ئـبـت لـ ناو ئـم پـرسـی گـان و سـراغـیـکـردنـدا گـرـفـتـاریـکـیش بـوونـی هـ یـ. خـودی فـلـسـفـه شـ لـ پـیـو نـدیـدایـ لـ تـک چـمـکی گـرـفـتـاریـ. چـونـک فـلـسـفـه کـردن کـرد یـک لـ گـرـفـتـاریـ. پـرسـیـا فـلـسـفـه یـی جـر گـرـفـتـاریـکـی تـدایـ، کـ دوا تـر دـبـت بـ ئـرامـی و دـربـاز بـوون لـو گـرـفـتـاریـ و شـکـتـیـ. فـیـلـسـوف شـکـت و مـاندوود بـت تادـگـات بـ وـمـامـکی پـسـند، کـ شایانـی ئـو پـرسـیار بـت سـبارت بـ چـچـک و مانای چـمـک کـردو یـتـ.

ئـم مانای ئـو یـ فـلـسـفـه ئـاوار یـ، بـ جـگایـ، دـگـانـت و دـخـولـتـو تـا ئـو بـد سـتـبـهـنـت، کـ نـیـمانـ. کـوابـت دـکـرت پـرسـین: فـلـسـفـه زـدی هـ یـ؟ فـلـسـفـه بـ هـ بـوون و بـرد وامـی خـی پـویـستی بـ زـد؟ زـدی فـلـسـفـه زانکـ یـ؟ نـخـر زانکـ زـدی فـلـسـفـه نـیـ. لـ بـرئـو ی فـلـسـفـه بـ زـد گـشـت شـو نـک بـ زـد، بـ نـیـشـتـمانـی خـی دـزانـت. لـ هـموو جـگایـک بـوـرانـ فـلـسـفـه دـپـرسـت: در جـیـ؟ مـیـهـر بـانی بـ هـ یـ؟ و. بـیـر کـردنـو، کـ ناسنامـی فـلـسـفـه یـ، لـ گـشـت شـو نـکـدا بـوونـی هـ یـ. ئـم وادـکـات بـیـر کـردنـو کـان زـد بـ فـلـسـفـه داتاشن. زـدی سـر تـای فـلـسـفـه یـنان بوو، دوا تـر بوو بـ شـو نـی تـر. ئـسـتـاش زـدی فـلـسـفـه و لـو جـگایـی بـیـر کـردنـو تـیـاـدا لـ تـر پـکـدایـ.

فـلـسـفـه گـرنـگ پـتـا ئـاسـا لـ زانکـ کـانـدا بـا و بـتـو و فـلـسـفـه بـا بـکـرت بـ پـتـا و لـ حـرـمـی زانکـ کـانـدا

بـاوبكرـتـو. هـركـه ئـو كـرا ئـو كـات فـلـسـه فـه چـكه يـه استـه قـينـه يـه
خـه يـه وـرـدـگـرـت. ئـمـش لـه بـرـئـو وـه يـه، فـلـسـه فـه دـا كـيرـسـا نـدـنـي مـشـخـه يـه
زـانـينـه و هـيـوـاي هـا تـنـي وـو نـا كـي بـير كـردنـه وـه يـه. لـه هـر جـگـايـه كـدا
فـلـسـه فـه سـهـو زـيـه تـلـو و كـشـكـي بـا وـه بـخـه بـوون و دـا دـوـري لـه ژـيـكـي
بـنـيـا تـدـنـرـت و گـرـيـمـا نـه نـاسـي و بـه گـمـمـه نـدـي و گـمـمـه رـدـخـرـت.

ئـم پـه تـايـه ئـو پـه تـايـه نـيـه، كـه پـشـمـرگ دـت. ئـم پـه تـايـه مـا نـا بـه
ژـيـا نـمـان دـدـات و وـزـي بـير كـردنـه وـه مـان بـه هـز و دـو وـرـبـين دـكـات.
فـلـسـه فـه، كـه خـشـه وـيـسـتـيـه بـه دـا نـايـي، بـه بـا وـبـوونـه وـي ژـيـا نـمـان
لـه وـا نـلـه و دـكـات لـه بـه رـكـه تـي دـا نـايـي. بـه يـه پـه مـا نـوـايـه فـلـسـه فـه كـردن
هـه نـگـا وـكـه بـه خـه تـه نـدـرـو سـتـكـردن. بـه مـجـرـه پـه تـاي فـلـسـه فـه پـه تـاي
دـا نـايـه.

تـه نـدـرـو سـتـبـوون لـه گـاي فـلـسـه فـه و شـيـا وـه؟ بـه. چـونـكه فـلـسـه فـه
ئـا رـا مـيـه نـه وـه. ئـو ئـا رـا مـيـه دـوـي ئـو و دـرـو سـتـد بـه، كـه تـه گـمـمـه يـشـتن
دـت. فـلـسـه فـه تـه گـمـمـه يـشـتـن مـان دـدـات سـه بـارـت بـه ژـيـا نـي ئـم و بـوون.
فـلـسـه فـه بـه پـرـسـيـا رـكـردن و زـه ر بـه دـوـا چـوونـه كـا نـي هـا و كـا ر مـا نـد بـه تـلـو و
حـا يـيـن لـه يـحـا يـنـه بـوونـه. وـا تـه فـلـسـه فـه بـه تـيـشـكـخـسـتـن سـه ر نـا وـونـي و
بـه دـحـا يـبـوونـه Kـا نـه. زـا نـكـه ش، ئـو شـوونـه يـه، كـه كـي زـا نـينـه Kـا نـي تـيـا يـه
و فـلـسـه فـه شـلـه وـه نـدـرـه هـه دـدـسـتـه بـه ئـرـكـي خـه يـه. استـه فـلـسـه فـه لـه
زـا نـكـه، هـه ر زـا Nـكـه يـك بـه، وـو بـه وـوي چـه نـدـين ئـه گـريـي و ئـا سـتـه نـگـي
چـا وـه وـان نـه كـرا و دـه بـه تـه وـه، بـه مـام فـلـسـه فـه، بـه ئـا مـاد بـوونـي لـه نـا و
Kـا يـه ئـه Kـا دـمـيـدا ئـه اچـه Kـين دـرـو سـدـكـات، زـا نـين دـخـا تـه ژـه پـرـسـيـا رـه وـه،
گـو مـان لـه فـه رـبـوونـي تـه كـم و رـه هـا دـكـات و تـه گـمـمـه يـشـتنـي تـر و جـيـا
دـه نـه تـه Kـا يـه وـه.

ئـو ژـيـنـگـه تـه نـدـرـو سـتـي فـلـسـه فـه لـه زـا Nـكـه دـرـو سـتـيدـكـات، تـه نـهـا ئـو
ئـه تـوـا نـه تـه ئـو وـه بـكـات و لـه وـو وـه شـو و فـلـسـه فـه ئـه زـمـوونـي زـه Rـه.
ئـه زـمـوونـي فـلـسـه فـه لـه بـه تـه نـدـرـو سـتـكـردن بـه مـه ژـو وـه Kـي دـه گـمـمـه تـه وـه.
زـه Rـه Kـه چـه مـك هـه ن (دـه رـوون، گـيـان، ئـا وـه، جـه سـتـه، ئـا گـايـي و.....) ئـه مـه يـه
مـرـه فـه سـه Rـه تـا لـه يـحـا يـنـه دـه بـوونـي، Kـه چـي ئـه سـتـا بـه هـي مـشـتـومـه
فـلـسـه فـيـه Kـا Nـه وـه زـا Nـينـه Kـي زـه Rـتـر مـان لـه سـه Rـه لـه يـحـا يـنـه بـوونـه Kـا Nـمـان
پـه يـدـا Kـرد وـه. بـه يـه Kـا تـه Kـه فـلـسـه فـه پـه تـا ئـا سـا لـه زـا Nـكـه دـا
بـه ا و دـه بـه تـه وـه، بـه جـيـا وـازـي، لـه نـا و زـا Nـسـتـه مـرـه يـيـه Kـمـه ئـا يـه تـي و
زـا Nـسـتـه سـه رـو شـتـيـه Kـان دـا ئـه اچـه Kـينـي ئـه پـسـتـيـمـي (مـه عـرـيـفـي)
چـا وـه وـانـه Kـرا و دـرـو SـدـKـات.

گـه Rـه لـه گـمـمـه يـن فـلـسـه فـه لـه نـا و Kـا يـه ئـه Kـا دـمـيـدا پـه جـو وـه بـه،
دـه زـا Nـه تـه چـه ن ئـيـشـي خـه يـه دـكـات، چـه ن تـيـشـكـدـخـا تـه سـه Rـه ئـو و زـا Nـين و
تـه گـمـمـه يـشـتـنـا نـه يـه پـه Rـا وـه زـخـرا و ن و بـه سـيـما و وونـن. فـلـسـه فـه لـه نـا و
زـا Nـسـتـه Kـا Nـدا دـيـالـه گـدـرـو سـتـكـه Rـه، Kـه شـي دـو وـانـه يـه چـه مـكـيـه Kـان

چار سـردڪات و شرڦڦي ئا ماڙ ڪولتووريي ڪانيش بـرباسدڪات، بـڪورتي فـلسفـه، گـر بـواريبـدن، لـناگـت زانڪ هـزارهـربـت، جـگايـڪي بيت بـ وـلاوـناني پرسيار و قـزـونـڪردني گومان. چونڪ فـلسفـه گفتوگـي دـو مـند سـبارت بـ چـمڪـ سياسي و مـژووي و زمانـوانـيـڪان شانبـشاني چـمڪـ بيرڪاري و بايـلـجي و پزيشڪيـڪان دـنـيـڪايـو.

ئرڪي فـلسفـه لابردي بـربـستـڪان

ئرڪي فـلسفـه لابردي بـربـستـڪان (ئالان بادي). بـربـستـڪان تايـبـتمـندي خـيان هـي. زـرجارـيش بـربـستـڪان بـسـرو بـرانـ دـنـپـشـو. بـربـستـڪان لـيـڪا تدا ئاماد و نائامادشن. هـنـدـڪ لـ بـربـستـڪان لـ گشت شوـنـڪدا هـن. بـپـچـوانـو هـنـدـڪي تر تايـبـت و جيان و ژينگـي خـيان هـي. لـ فـلسفـه دا لـبـرئـوي هـيو ابـوي بووني نيي، بـيـ فـلسفـه لـزانـ لـ لابردي بـربـستـڪان.

بـربـستـڪان دـنگ و نيگارانيـڪان، ڪـ لـر و لـو ٿانـ ڪـوتـي دـڪـين. وـڪـتر، بـربـستـڪان ڪـسـين، تـگـرـن و خـيان و ڪـشـ نمايشـدـڪـن. لـبـرئـوي فـلسفـه خـي بـ داـيـڪـي دـيالـگ دـزانـت، لـهـاتـو لـ ووبـوـونـوي ڪـش و تـنگـتاوي. دـستـواڙـي بـربـست بـ فـلسفـه اـگوزـر و هـمـمـڪـي نيي. چونڪ بـربـست لـمـپـر و ئاستهـنگـهـنـر. ئو تـگـر و گـرانـيـ دـمانـوـستـنـيت. دواي هاتني تـگـر و بـربـست جوـ نامـنـيت. فـلسفـه ش، ڪـ داـيـڪـي گفتوگـ و مشوم و ئمـش بـهـڪـوت نيي و بـري مـژوويـڪـ لـ گفتوگـ و پرسيارمـندي، لـناو قورسترين ڪـسـپ و بـربـستـتـو سـريدـرهـناو. ئو مـژووش پـمانـدـت مـرامـي فـلسفـه في مـرامـڪـي مـريـي و مـژووش لـتـڪ ئو باسوخواسانـدا دـستـلانـبوو، ڪـ لـپـناوي مـرـڦدا ها توون.

لـو شوـنـي ڪـسـپ و تـگـر هـي، ڪاري فـلسفـه لابردي ڪـسـپ و تـگـرـڪان. فـلسفـه ئمـنـڪات بـ هـي! زانڪ، ڪـ پـ لـ ڪـسـپ و تـگـر، بـهاتنـناوـوي فـلسفـه ڪـسـپ و تـگـرـڪان و تـتر وـردـگرن و لـگـڪاتيشدا بـ گفتوگـي شڪاري بـر و نـمانـدنـچن. هاوڪات فـلسفـه ڪـڪـي بيرڪردنـوي لـژيڪي و داهـنانـيـ، ئمـ وادـڪات فـلسفـه پـرسـت: چـن زابـين بـسـر ڪـسـپ و تـگـرـڪاندا؟ بـ زابـوون بـسـر ڪـسـپ و تـگـرـڪان لـناو ڪايـي ئـڪادـمـيدا پـويـستمان بـ فـلسفـه. فـلسفـه لـو بيرڪردنـو دروستـڪات و پرسيار دـسازـنـت. بـ ئو مـبـستـش مامـستا و خوـندڪار ئـرڪيان

بیرکردن و وایه له بیرلاند کراو. ئه مهش ههردوولا بهر و بیرکردن و له لابر دنی که سپ و تهگه رکان ده بات. که سپهستن بهردم فیهوون و ئاسته نگدانان له بهردم ئه و پر سه وناکبیری ی زانکه ده یدات ته نه به هه ی زا بهوونی تهگه یشتنی فلهسه فییه و له ناو مامه ستا و خوهندکاران چاره سهرد کردت و ژینگه ی وناکبیری زانکهش گهانی راسته قینه ی ده ته سه ر.

له م گه شه نیگایه و ئه وهش دهه ین، ئه وه ی، که هه میشه جهگای پرسیاره به ئه مه ئه وه ی، که دهسته بهر ی ئه کاده می ئه مه به کته بی فلهسه فییه ناخوهند ته و؟ ته نان ته گه ر به شیخوهند ته و به وچان ناخوهند ته و. وه کو تریش ئه م دهسته بهر ی ئه وه ده خوهند ته و کاری په یه تی. هاوکات کته به خوهند ته و، به تایبته خوهند ته وه ی کته بی فلهسه فییه، که مرامه کی هه م له یان له ده گرت له ناو خوهندکارانی زانکه کانی ئه مه ده جار ئه ساینه بوو ته و. به یش سه ر نه ده خینه سه ر خوهند ته وه ی کته بی فلهسه فییه چونکه خوهند ته وه ی کته بی فلهسه فییه شته کی تر ده دات به مامه ستا و خوهندکاری زانکه، که کته به کانی تر نایدات. ئه وه شته، که هه توانی ده ر باز بوونه له که شه گه ر ده خوهند ته کانه شته که له کی گه ردوونه و ته نیا له دوو ته وه ی کته به فلهسه فییه کانه شته به رچاوده که ون. ئه مه و کته به فلهسه فییه کانه له وه ژن له گه توگه ی گه ر نه و په ر ده لاده ریش له سه ر په ر ده له سه ر لانه دراو کانه.

که توار ی فلهسه ف

ده کردت بهرسین فلهسه ف بهر ی چییه؟ فلهسه ف بهر ی بیرکردن وه ی مره ف و ههسان دنی ده رف ته به بیرکردن وه. له ره وه بیرکردن وه ده که وه ته ناو اچه کی نه و هه چینه ی وهه م به پرسیاره دژ به ژ و ته نگزاویه کانه. فلهسه ف ئه و پرسه مره ییه ی، له بوونمان نا به ته وه. له ده می شکست و سه خته و دژوارییه کانه په نای به ده به ین، واته به ر ده که ی نه وه. په شتر یس له و به ره وه و تومانه، که ده خواز بهوونی فلهسه ف جه که ره بهوونی بیرکردن وه ی، زفرین و گه ان وه ی واتا کانه به ده ده ی خه یان، هه شته له به شاییه وه به په ایی، به ره وه په په بوون له وتن، وتنی ئه وه ی تا هه نوو که نه به ستر او. ئه م شه وه وتن، ئه وه وتنیه، که به ته نیا کاری هه ره، کاره مه زنه که ی فلهسه فیه. فلهسه ف، که کاره که ی ئه مه یه، ئه وه یش، که خه می ژیا نه ندیه ئه مه و ده در دیسه رییه کانه نی ته له بوونمان ده. به ئه مه؟ فلهسه ف له په ناوی ئه مه ده کاری خه ی که ردووه به گه ان به ده وه بیرکردن وه و هه وه شان وه ی ئه سته م و تهویدانان له بهردم که ند و که سپه کانه ده. سه رباری ئه وه ی وترا، درکیش به وه ده کردت، که که توار (به رودخ،

واقیع)ی فەلسەفەی گەوێباڵ باش نییە. کەتواری بیرکردنەوەی مرەفی نوو ئێو باش نییە، کە خەیی پەیوایە. بەبەم ئێمە ئاماژە نییە لێسەر کەتای فەلسەفە. ئێمە ناباشییە کەتواری فەلسەفە پەییوێندی بە دێزی گەوێباڵی رەوشتی و مرەیی مرەفۆو هەیی. ئێمە دێزەش پرسیارە لێسەر ئێستای پلانیەتە کەمان (هەسارە). جەنگ، نادادی، گرفتی ژینگەیی، دامانی ئاکاریی مرەیی، رەزنیگرتن لێ ئازە و زەری بەکاریی و خراپی دێزی تەندروستی مرەیی، لێرەو دێپرسین: چی بە تەوێرکانی بیرکردنەوەی فەلسەفەی هاوچەرخی بزانیین؟ هەروێک پەشتر، راستی، بەها، زانیین و... بە تەوێرکان بزانیین یان مرەفی هاوچەرخی، هەنووکە، خاوەنی تەوێرە ترن؟

لێم حاڵەتە دا پەویستمان دوبارە بەوێیە، کە بزانیین، فەلسەفە بابەتەکی ئاستەقینە سەرسوومانە، بەبەم ئایا ئێمە لێگە رەشەبیری ئێمە دا یە کە گرتەو؟ ئایا فەلسەفە لێناو ئێمە دا تاییە تەندی لێخەرتوو؟ یان ئێو بابەتانی لێژەر ناوی فەلسەفە دێ نووسەر و پەیانە گوتەرە فەلسەفی چی نە فەلسەفین؟ چی نە نووسینە فەلسەفیەکانمان لێ پەویستیە مرەییەکانی ئێمە و نزیکن؟

ئێو کەتواری هەژارە هەزەمانی تەداپە ناھەمواری بە ئێوانە دروستە کات لێو هەزەر تەدەامەن. بەیی پەویستمان بەو دانپیاھەنەیی، کە پەیوایە: فەلسەفە شوێنەکی پە لێ هەتە و بەردەمانی، جەرگە لێ هەزانفانی، ئێبەتە بە یتەکی ئاوێزی و چەتر لێ داشتنی گوزارە و قوێتر لێ هەنێنەوێ وشە کاریخەیی دێکات. هەر تاییەت بە کەم درامەتی هەزەیمان دێشکاوانە و زەر بە اشکاوی لێرە دا ئاماژە بەو دێکەین، کە وەرگەنەانی نووسینی فەلسەفی لێلایەن کەسانی بەئەگا لێ فەلسەفە (ناقو و ناپسەر لێ فەلسەفە) زیانی لێ و ناکبیری فەلسەفییمان دێدات و جەپەنجەیی ئێو وەرگەنەانە هەمانەش دیار و بەر چاو دێمەنەو و زەمینەش بە تەنەگەیشن لێ فەلسەفە دروستە کەن. ئێو جەرگە وەرگەنەانە، کە داشتە فەلسەفی و زمانەوانیەکانیان پەن لێ هەتە و ناکبیری فەلسەفییمان کەشاویدە کەن.

پەرەشیم بە ئێو لایەنە وادەکات ئێو چەشنە بیرکردنەوەیەم هەبەت، کە ئێو نووسینە فەلسەفیانی لێژەر کاریگەریی ئێو وەرگەنەانە هەمانە چەردەردە کەن هیوایان پەنە کەرەت و لێ زیاد لێ گەشەییەکیشەو بێنینی خەوشەکانیان بە هەندوێرگیرەت. هاوکات بە لێمەولا پەویستمان بەوێیە نووسینی فەلسەفییمان لێلایەک لێ چەنووی نووسینی فەلسەفی ناوەسەر دێرەن و لێلایەکی تر نووسینی فەلسەفییمان هەستیارانە دادوێری بەسەر تەکستی فەلسەفی جیھانییە و بکات.

باش بە گەیشن بەو خەزگەیی لای سەرەو وروژەندرا، زانکە، بەو

نځته فلسفې يې تيايې، د کار تېرې او ټرکې هڅې؟ بېگومان نځېر. هېکارېکې ټولې، کوايټې زانکې کانمان و ټو شېوازې فلسفې يې لې بيرکړنې وې فلسفې يې نېوې نډې ټکادېمېماندا زانکې ناکارې هڅې کاندې لې زانينې ټکادېمې هېنووکېماندا بکات. هاوکات لې ناو قوې مېوې فلسفې يې جېهانيدا شتېکې باوې لې زانکې کاني ټمېدا بېوونې نيې، ټوېش پرسيارسازيې و بېگېمېنډيې. هاوکات لې زانکې کانماندا شېوازي خوښېدن و بيرکړنې وېش کېسې و ئاستېنگن لې بېردېم گېشې بيرکړنې وې داهېناني و گومانوويېدا. لې هېموو ټوانې گرنکتر، فلسفې نېهاتووېتې ناو بېشې جياوازېکانېوې، دوورې لې زانستې سروشتيېکانېوې.

فلسفې وېکې بېش لې زانکې

وېشې فلسفې وېکې بېش لې زانکې زېرکې گېتوگېدنې پېشېوې. سېرېتاي گېتوگېکان ټولې، کې سېرنجېاکېشې لېم نوسينې کورټېدا ئماژې بېټوېبکېين، کې گېتوگې فلسفې وېکې بېش لې زانکې جياوازې لې گېتوگې فلسفې وېکې شوېنکې بې داهېناني دانايې. فلسفې وېکې بېش پېويستي بېوې خې نوېبکاتېوې.

فلسفې ناشتې لېم سېردېمې، کې هېنگاو بېرېو زېرکې دېستکرد دېنېت وېکې هېزار سا لېمېوېر بوټرېتېوې. ئمې وترا بېو مانايېدېت، کې فلسفېوتنېوې لې زانکېکان پېويستي بېرېفېرمېکې گېورېيې. سېرېتاي ټو رېفېرمې لېوېوېدېستېدېکات، کې شانبېشاني وتنېوې مېژووي فلسفې گرنکې و پېويستې جېرکې لې بېرکاريکړنې (mathematization) هزر، لېژيک و ټېلېژيا (لاهوت، يېزدانناسي)، ئنټېلېژيا (بوونناسي) و ټېريزانين (ئېستمېلېژيا) بوټرېتېوې. بې ټو مېبېستې و لېم حاتېدا زانکې پېويستي بې مامېستاي فلسفې هزرکراوې و زمانزان و خاوېن ئاگامېنډي هاوچېرخې. بېټوې زانکې فلسفې يې تيا بېت شتېکې ئوتې ناگېتېت.

شاياني وتنې، لېمېوېوې با بېتېکې کړکېداري تر هېيې، کې تايېتې بې فلسفې وېکې بېش لې زانکې، ټوېش پېيوېنډي بې خودي خوښکاري فلسفېوې هېيې. بېشکاني فلسفې ټو لې وشکېوونديکېن و لېم رووېشېوې هې زېرې و سېرکېترين هېش ټنگې ټوې بېت، کې خوښکاري بېشي فلسفې وېامې ټو پرسيارې دېستناکېوتې، کې دېپرسېت، دواي تېواوکړنې ئمې بېشې کارم دېستدېکېوتې؟ وېامې ټو پرسيارې و هېکاري کار دېستنېکېوتنې خوښکاري بېشي فلسفې پېيوېنډي بې زېر لايېنېوې هېيې، لېوانې: بېشي فلسفې هېروېکې پېشتر ئماژېمانپېکړد

په‌وېستی به رڼغ‌رم. رڼغ‌رم‌کان هر له گڼ‌رینی هزر و توانا و له‌ها تووی مام‌ستا‌کانو د‌ستپ‌د‌کات تاد‌گات گڼ‌ینی م‌ت‌دی وان و تنو و ک‌رس بوک و خودی وان‌کان و ناو‌رک و ئاما‌نجیان. چونک‌ ئو په‌ر‌شیی له‌ناو مام‌ستا‌کانی ف‌لس‌ف‌دا بوونی نیی، ک‌ به‌س‌رد‌ن‌ می‌کردنی به‌ش‌ک‌ به‌قازانجی گشت زانک‌ د‌گ‌گ‌ت‌و.

زانک‌ی به ف‌لس‌ف‌

است‌ به باکیمان به‌رام‌به‌ر به ف‌لس‌ف‌ گ‌ و یش‌ی‌خی ه‌ی، له به شک‌یی ف‌لس‌ف‌ش له ئ‌ستادا له نو‌ندی ئ‌کاد‌میمان ه‌لوم‌رجی تری ه‌ی. له زانک‌ی به ف‌لس‌ف‌دا پرسیار در‌نگ دروستد‌بت. ک‌ دروستیش د‌بت‌ساد و فر‌ر‌ه‌ند نیی. هر له‌و‌دا ش‌وازی قس‌کردن و روون‌کردنو ز‌د‌د‌یت‌یاد‌ک‌رت و ناپس‌پ‌ر له ف‌لس‌ف‌ وان‌ی ف‌لس‌ف‌ د‌ت‌و. هر‌و‌ها پشت‌کردنی ک‌له‌ج‌کان له ف‌لس‌ف‌ و تنو به ج‌وسان‌و‌ی ف‌لس‌ف‌ ک‌ت‌ای د‌ت. ف‌لس‌ف‌ به‌خی د‌زی ج‌وسانو‌ی، ک‌چی له زانک‌ی به ف‌لس‌ف‌ دا د‌ج‌وس‌ن‌ر‌ت‌و.

و‌ای ئ‌و، له زانک‌ی به ف‌لس‌ف‌دا، ف‌لس‌ف‌شی تیا‌بت هر به ف‌لس‌ف‌ی. له‌م حا‌ت‌دا ه‌گ‌ری بروانام له ف‌لس‌ف‌ واد‌رد‌ک‌و‌ت، ک‌ ه‌گ‌ری بروانام‌ی له زانست‌ ک‌م‌ای‌تی‌کان(مر‌یی‌کان). به ئ‌و‌ی ه‌گ‌ری بروانام‌ی ف‌لس‌ف‌ شار‌زای ف‌لس‌ف‌ به‌ت په‌وېستی به‌و‌ی جار‌ک‌تر ف‌لس‌ف‌ بخو‌ن‌ت‌و. چونک‌ ف‌لس‌ف‌ی له‌به‌رد‌ست ئ‌وان‌دا خو‌ند‌وو، ک‌ قو‌ای‌ی ف‌لس‌ف‌فی‌ان نیی. ئ‌م‌ش به‌ش‌ک‌ له‌و غ‌در‌ی زانک‌‌کانی هر‌رم له ف‌لس‌ف‌ی د‌ک‌ن، ئ‌و‌ی ف‌لس‌ف‌ د‌خ‌ن‌به‌رد‌ست ک‌سانی ناپس‌پ‌ له ف‌لس‌ف‌!

بار‌کردنی ف‌لس‌ف‌ له زانک‌ بار‌کردنی ع‌ق‌، ک‌ ئ‌و‌ش به بار‌کردنی بیر‌کردنو ک‌ت‌ای د‌ت. هر له‌به‌ر ئ‌و، د‌زای‌ت‌یک‌ردنی ف‌لس‌ف‌ له زانک‌ د‌زای‌ت‌یک‌ردنی ع‌ق‌ و هاوکات استیش. زانک‌ و ف‌لس‌ف‌ په‌ک‌و د‌خی استی د‌پار‌زن. ف‌ربوونی استیش له زانک‌ شان‌به‌شانی زانین به بوونی ف‌لس‌ف‌ به‌ما د‌بت. به‌ی ترسی زانک‌ له ف‌لس‌ف‌ ترس له‌و ع‌ق‌‌ی ف‌لس‌ف‌ د‌یه‌ن‌ت‌ ناو زانک‌و.

زانک‌ به ف‌لس‌ف‌و

ف‌لس‌ف‌ و‌ک‌ دانایی با‌به‌ت‌کی گ‌ور‌تر له با‌به‌تی ف‌لس‌ف‌ و‌ک‌ به‌ش له زانک‌. ئ‌و‌ی ه‌ی‌به‌تی ف‌لس‌ف‌ له زانک‌ دروستد‌کات ئ‌و دانایی‌ی، ک‌ له ک‌کی ف‌لس‌ف‌دا په‌نهان. به‌دانا‌یی‌وونی ف‌لس‌ف‌ واد‌کات زانک‌ نه‌کار‌ت پشت له ف‌لس‌ف‌ بکات. ک‌واب‌ت، شک‌ی زانک‌ به بوونی ف‌لس‌ف‌و له‌ناو زانک‌ گر‌د‌راو. ئ‌م‌ شک‌‌ی

بـ و مانایـ نایـت کـ بشی فـلسـفـه لـ زانکـ بوونی هـ بوو، ئـ وـ مانایـ ئـ وـ یـ زانکـ شکـدار و زانینی زانکـ یشـ شکـی پارـزراوـ. نـخـر بـوجـر نیـ، بـکو شکـکـ بـ بوونی بیرکردنـ وـی فـلسـفی، بـ بـاوکردنـ وـی ئـم بیر لـ گشت بـشـ جیاکانی کـلـجـ زانستی و مرـیـکـانـ وـ گرـدراوـ.

بـم شـوـیـ بـت، فـلسـفـه کـ دـتـ ناو زانکـ وـ ئـمـ وـالـ مامـستا و خوـندکار دـکات ریال(واقعی) تر بن و زانکـش دـبـتـ داـدـی نـشونمای پرسیار و بیرکردنـ وـی ئازاد، ویست بـ ماف، کـ ئـمانـش دروستدـبن، ئـوکات فـلسـفـه لـ ناو زانکـ خـی پـویستتر دـردـخات و زائـشد بـت بـسـر وـنـدا. لـر وـ زانکـ بـهـی فـلسـفـه وـ بیر دـکاتـ وـ لـ بوون و ستاتـسی(کیان) خـی و خودی خـشی باشتر دـبینـت. ئـمـش بـهـکاری ئـ وـی، کاتـک فـلسـفـه لـ زانکـدا ئامادـیـ ژیرمـندی لـر گای ئـ و پـیوـندیـ بـتینـ و دـتـئـراوـ، کـ لـنـوان پرسیار و وـمـام دا هـیـ.

بـپـیـ ئـ وـی زانکـ شوـنی خستـگـی عـقـ، هـر ئـ و شوینـشـ وناکی زانین بـاودـکاتـ وـ. لـ بـرئـ وـ فـلسـفـه لـ ناو زانکـدا بـواریکـ بـ هـشتـ وـی عـقـ و نـهـشتـنی سـیـنـ وـی بیرکردنـ وـ. کـواتـ، فـلسـفـه ئارـزوو نیـ پـویستیـ. بـمـجـر سـرـتا نا بـت فـلسـفـه ئارـزوو بـت، کـ مرـقـ لـ بوونی فـلسـفـه گـیشـت ئـوکات لای دـبـت بـ ئارـزوو، بـگرـ ویستیش. راستـ فـلسـفـه ئارـزوویـکی شاراوـیـ لـ هـمووماندا، بـمـام ئـم ئارـزوو کـتواری خـی هـیـ و کاتی سـرـهـهـدان و کارا بوونیشی جیاوازـ.

بـپـی رـلان بارت بـت بـ کافکا نوسین رـگایـک بوو بـ دـربازبوون لـ نیگـرانیـ، زانکـش دـبـت بـ و جـر بـروانـتـ فـلسـفـه. فـلسـفـه وـ لـ زانکـ دـکات خـی دـربازکات لـ نیگارنیـکان، کـ هـردـم بـرـکی زانینی ئـکادـمیدـگرن. رزگار بوون لـ نیگـرانیـش دـمانخاتـ بـردـم پرسی چـنیـتی رزگار بوون لـ نیگـرانیـ.

چیـکـرـت تا فـلسـفـه لـ زانکـ هـژا بـکـرـت؟

زـرـک ناخوازن فـلسـفـه توخنی زانکـ بـکـ وـت، چونکـ پـیانوا یـ فـلسـفـه بـئیمانی، بـباوـی، بـاودـکاتـ وـ. بـیـ ئـ و کـسـی لـ نـوـندی ئـکادـمیدـا فـلسـفـه دـکات وـک دژ ئاین و یـزدان تـماشادـکـرت. بـمـام ئایا وایـ؟ ئـبـتـ نـخـر. چونکـ فـلسـفـه لـ زانکـ بـئـ وـ هـیـ، کـ لـ خودی خـمانـمان نـزیکـکاتـ وـ و خـمانـنـزیکـکاتـ وـ لـ زیان و ئـ و ژینگـیـی رـژانـ دـیژنـین. سـرباری ئـ وـ، دورکـوتنـ وـی خوـندکاران لـ زانکـ لـ فـلسـفـه

په یو نډی به خوی ناواختی فلسفه وو هه یی. فلسفه څی وای، ساده یی کی بازارای نیی. هرله بهر وو زړک له خو نډکارانی زانکه کان رقیان له فلسفه یی و تاپه شیان بکرت څیان له فلسفه به دوورد گرن. بهرمانه زرجار داواده کن به زمانه کی ساده، زهر ساده، وو باسکرت، که باب ته کی هزریی. هر وو نه گو بیان له چمکی فلسفه د بته ترس و نیگه رانیی که روخساریان داد په شته و پرسپاری وو له و روخسار په شکاوه یان د بینرته، که تیناگم. تیناگم له فلسفه وو گوزار باوو یی خو نډکاری زانکه څپه له فلسفه وو فربوون د ربازد کات. به وو خو نډکار شته کی نیی ناوی گفتووگه یان دانوستانندی فلسفه یی بته. وو له ژینگه یی که وو هاتو نافلسه فیی بوو، له وو ژبوو له بیرنه کردن وو، له کتبه نه خو نډنه وو، له بیرکردنه وو بهر و سپری یی ناقو و وو که ش. به یی وو خو نډکاره سه رسام نیی به هچ شته کی بلکه به ژیرمه ندی و نه نډه شکه رایید وو. هم به جړک له ته کی فلسفه دا ناسازگاره ناسان نیی له و ماو کورته ی زانکه دا بکرت بیري به جړکی تر بچنرته و وایله کتبه چکه نډه رانه بیربکاته وو. هه و ژینگه ی زانکه و وو جړه مام ستایان له نه ستادا به ردستن، وو جړه خو نډکارانه له هه ناوی بیرنه کردن وو دا قه تیسده کن. هم ش گیر د خو قه نن به وو انی بخوازن فربوون کی تر له ناو خو نډکاراندا بچنن. به داخ وو، هم جړه خو نډکارانه وو نه وو یی نه وه س و به زارن له بیرکردنه وو قو و فراوان. نه گهر سوور بشزانن فلسفه وو وو یان فربه کات په شتر فربینه بوون هه هر هه وو سته کی باشیان نابته له و بار وو. گشت نه مانه ش بهر نه جامی وو ژینگه په نادادی و به مافیی یی، که څیان و څزانه کان یان سا مانه کی تیا ید ژین. به وو ژینگه یی رق له فلسفه یی تیا سه وزکردوون و کردوشنی به دوزمنی کتبه خو نډنه وو.

سهر نه نجام

له ده دا مشتکه شره څی کورتمان خسته وو سه بارته به هزهره ژاری زانکه، کات ته به فلسفه د بته، له م قسه مان ته نها له بوون و نه بوونی به شی فلسفه نه بوو له ناو جړمه ی زانکه، قسه سه رکیی که مان له بوونی بیرکردنه وو فلسفه فیی بوو له ناو مام ستا و خو نډکاران، له ناو سه رتاپای که له جړکان، له گشت قوژبنه کی نه وو نډی نه کاده میماندا. هم ش به هه کاری وو یی، که که مدراماتی زانکه د کتبه به و هه ژاریی هزریی فلسفه فیی په وان بکرت له زانکه دا بوونی هه یی. جی نیگه رانیی ش، د رفاته له به رد هم

بیرکردن وای فـلـسـفـی لـ زانکـدا ناکرـتـو، وانـکان و
 فـربوونـکان هـگـری توخمی زانینی نو و نادووبار ناین. نـگـ
 بـشی فـلـسـفـی، کـ سـربـخـی بدرـت و هـست بـ ئازادی بکات، بکارـت
 خوـندن لـ و بـشـ والـکات بـ ویستی خوـندکار بـت و دواتر پسپـر لـ
 لقـجیاکانی فـلـسـفـی شـ دروستکات و زـمینـش بـ دروستکردنی پسپـر
 لـ هزری نـژئاوا بـخـسـنـت. بـام پـش هـموو نـوانـ پسپـر لـ
 فـلـسـفـی پـویستی بـوـیـخـی لـ قاتوقـیی هزری دـربازکات و ئاسـی
 هزری بـرین و فراوانکات.

شارستانی کـن و نو لـ جـری فـلـسـفـی بـخـیـوای نـدیو. پـگـی
 نـم جـرـش، واتـ فـلـسـفـی، کـ مرـفـایـتی دـزیوـیـتـو، بـ
 گـوجـکان لاوازنا بـت. گـوجـکان، کـ ئاشنانین بـ فـلـسـفـی نازان
 فـلـسـفـی لـوانلـو لـ ئاوـز، کـ نـوـش دژ جـمـسـری نـوانـ.
 گـوجـکان، کـ شادن بـ نـمانی فـلـسـفـی، لـو بـئاگان نـمانی
 فـلـسـفـی بـ نـمانی پرسیار و گـرـدراو. پرسیاریش هـیـ تا مرـفـ
 هـ بـت. گـوجـکان، کـ فریوخواردوون، لـ زیادبووندان. گـوجـکان
 دـکرـت مرـفـکانی ناو و بـردـستی دـسـات بن، دـیشکـرت دوزمنانی
 فـلـسـفـی نـوانـ بن، کـ بـسـقـت فـلـسـفـی دـکـن. گـوجـکان نـوانـ،
 کـ قیان لـ فـلـسـفـی، نـوانـی فـلـسـفـی تاوانباردـکـن بـ
 ناـوونـی لـ بیرکردن و. نـوانـیش، کـ بـهـی خرابـحـیوونیان لـ
 فـلـسـفـی جـگـه به فـلـسـفـی لـژده کـن و پرسگـلی فـلـسـفـی ناوړژـنن،
 کـ دـرد و کـشـکانمان تیماربـکـن. کـوابـت، بـ دـبـت فـلـسـفـی
 هـ بـت، کـ گیرـده بوونـکانمان نـخـاتـ ژـرپرسیار و!

ئازاد حـم